



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs**

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,  
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

**Jansenius, Cornelius**

**Lovanii, 1640**

2. De Ignorantia. Ignorantia etiam quae necessitatis est, non voluntatis,  
hoc est, invincibilis no[n] caret peccato: ut dogma fidei ab antiquis  
traditu[m].

**urn:nbn:de:hbz:466:1-13673**

ob aliqua scelera suscepta in vita superiore, peccatorum luendarum causâ nos esse natos, & animos nostros corruptibilibus corporibus, excogitato ab Hetruscis prâdonibus supplicio, esse conjunctos. Sic enim loquitur Tullius in Hortensio, cum multa, quæ videmus & gemimus, de hominum vanitate atque infidelitate dixisset: Ex quibus humana vite erroribus & erum-

*Ex Horten. Dialog. Circa, apud August. 4. cont. Lib. 6. 15.*

nis fit, ut interdum veteres illi sive vates, sive in sacris inityque tradendis divina mentis interpretes, qui nos ob aliqua scelera suscepta in vita superiore peccatorum luendarum causâ natos esse dixerunt, aliquid

A vidisse videantur: verumque sit illud, quod est apud Aristotelem, similes nos affectos esse supplicio, atque eos qui quondam, cum in prædonum Hetruscorum manus incidissent crudelitate excogitata necabantur; quorum corpora viva cum mortuis, adversa adversis accommodata, quam aptissime colligabantur: sic nostros animos cum corporibus copulatos, ut vivos cum mortuis esse coniunctos. Atque hæc generatim de peccatis peccati originalis dicta sint. Nunc paulo fustius de præcipuis ejus peccatis, quibus animus affligitur, ignorantia & concupiscentia, differendum est.

## DE IGNORANTIA.

### CAPVT SECVNDVM.

Ignorantia etiam quæ necessitatis est, non voluntatis, hoc est, invincibilis non caret peccato: ut dogma fidei ab antiquis traditum.

**P**RÆTERMISSIS igitur multis ignorantia divisionibus, quæ ad propositum nostrum nihil faciunt, alijsque quæ de ignorantia subtiliter disputantur, Duplicem ignorantiam esse, vincibilem & invincibilem, nemo qui vel à longè Theologiam salutavit, ignorat. Vincibilis dicitur, quæ studio seu diligentia humanâ vinci potest: quæ si non adhibeatur, quando adhiberi potest ac debet, verius magisque proprie peccata negligentia, quàm ignorantia, dici debent quæ inde nascuntur. Tota quippe peccati aut culpæ ratio, in sciendi incuriam cadit, quâ, quæ studio scire potuit ac debuit, indagare neglexit. Invincibilis è contrario est, quam talis diligentia superare non potuit. Hic igitur primò quæri potest: Vtrum aliqua sit ignorantia invincibilis juxta doctrinam Augustini, quæ tamen non excuset actum, qui inde sequitur, à peccato? Generale namque videtur Scholasticorum pronuntiatum esse, quòd quicquid ex invincibili sit ignorantia, hoc ipso culpâ vacat. Quæ sanè doctrina quamvis humanæ rationi, quâ nititur, valde plausibilis esse videatur, difficile tamen est eam cum Augustini doctrina conciliare, quam contra Pelagianos constanter asseruit. Solemne quippe Pelagianorum dogma fuit: Oblivionem, & ignorantiam non subiacere peccato: prout hoc ex libris Celestij Pelagii in Palestina Synodo objectum fuit. Hoc autem Pelagianos de invincibili ignorantia intellexisse, certissimum est; ut ex ijs, quæ de Pelagianorum erroribus diximus, manifestum est. Ostendimus enim Pelagium & Julianum ex professo docuisse, quòd illa ignorantia, quæ ex negligentia voluntatis nascitur, sit culpabilis. Unde de Iuliano dicit Augustinus: Ecce merito reprehendisti eos, qui super seclerunt scienda cognoscere. Et Pelagius expressissimis verbis docuit: Hominem & grat. 17 prævigilare debere, ne ignoret, idæoque esse culpandam

*Lib. de gestis Pelag. c. 18.*

*Vide lib. nostrum 3. de Hæresi Pelag. c. 13.*

*Lib. 6. cont. Inl. c. 1.*

*Lib. de nat. & grat. c. 17*

A ignorantiam: quia id homo nescit negligentia, quod adhibita diligentia scire debuisset. Et quod omnem tollit de Pelagianorum sententia controversiam, in Palestina Synodi gestis, ubi Pelagianorum doctrina ex eorum libris eruta proponitur, sic eam ex libri Celestij capitulo septimo Augustinus exprimit: Oblivionem & ignorantiam non subiacere peccato, quoniam non secundum eventum, sed secundum necessitatem: Vbi lacunam esse, non est dubium: nam legi debet (secundum voluntatem eventum) tum quia nullus alioquin est sensus, tum quia illud (secundum) casum quem regit adjunctum habere debet; sicut ex eo quod sequitur patet: secundum necessitatem; quod alteri parti (secundum voluntatem) opponitur: tum denique quia sic Augustinus postea totius hæresis Pelagianæ dogmata recapitulando pertextens, illud ipsum exprimit: Quod oblivio & ignorantia non subiacet peccato, quoniam non eventum secundum voluntatem, sed secundum necessitatem. Ex quo aperte sequitur, ignorantiam illam, quæ non evenit secundum necessitatem, sed secundum voluntatem, hoc est, eam, cujus non necessitas, sed voluntas causa est, quâ videlicet vinci potuit, Pelagianorum iudicio subiacere peccato. Hoc ergò solemne dogma, quo Pelagiani dicebant, ignorantiam quæ non secundum voluntatem evenit, sed secundum necessitatem, non subiacere peccato, de ignorantia invincibili intelligebant; ut ipsa etiam verba evidenter præ se ferunt, & sonant. Et quamvis non statim quicquid à Pelagianis assertum fuit, etiam Pelagiano errore vitiatum sit; hoc tamen eorum pronuntiatum à Catholicis defensoribus acriter oppugnatum, & à iudicibus condemnatum fuit. Nam in Synodo Palestina, ubi Pelagius præfens adfuit, cum illa sententia, quòd ignorantia, quæ evenit secundum necessitatem, non voluntatem, non subiacet peccato, cum nonnullis alijs ex doctrina Celestij fuisset objecta, tanto-



tantopere sua fœditate Catholicos commovit  
Episcopos, ut non expectata ejus responsione  
dixerint: Quid ad hæc, quæ lecta sunt, capitula di-  
xit præfens Pelagus monachus? Hæc enim reprobata  
sancta Synodus, & sancta Dei Catholica Ecclesia. Et  
Pelagus ipse non audens Concilij iudicio re-  
fragari, quæ dixi, inquit, non esse nova (inter  
quæ istud unum fuit) secundum iudicium sanctæ  
Ecclesiæ reprobato, anathema dicens omni contrave-  
nienti, & contradicenti sanctæ Ecclesiæ Catholice  
doctrinæ. Et ne quis forte istorum Antistitum  
iudicium elevaret, quamvis à nemine antiquo-  
rum propter Pelagianorum errorum, qui Pe-  
lagio obiecti sunt, condemnationem reprehen-  
sum fuerit, ipse Augustinus calculo suo totum  
multipliciter probat. Nam in illo libro, quem  
ex professo de Pelagij in illa Synodo gestis  
exaravit, eum ad illud caput de experite pec-  
cati invincibili ignorantia pervenit: Iam,  
inquit, ea quæ reserunt novissima ita iudices com-  
moverunt, ut ante responsionem Pelagij damnanda  
conferent. Et paulo post addit, se iudicium  
non arguere vel negligentiam vel convenientiam,  
vel, quod ab eo longe abhorreere certissimum est, im-  
piorum dogmatum conscientiam; sed eorum itul-  
tiam pro merito approbare atque laudare. Quid  
quod Augustinus in eodem libro sapius repe-  
perit, dogmata Pelagiana, quæ iudices illo  
iudicio proscripterunt, inter quæ istud unum  
fuit, etiam Pelagio coram hominibus abso-  
luto, meritò tanquam hæreses esse damnata?  
Sic enim in eadem illa de gestis Pelagij lucu-  
bratione: Illi enim (iudices) tanquam de igno-  
to indicantes, his præsertim absentibus, qui contra  
eum libellum dederant, hominem quidem diligentius  
examinare minime potuerunt; hæresim tamen ipsam,  
si eorum sequantur iudicium, qui pro eius perver-  
tate certabant, penitus peremerunt. Et interius:  
At nunc si Pelagus Deum cognat, si non est ingra-  
tus eius misericordie, qui eum ad Episcoporum iudi-  
cium propterea perduxit, ut hæc anathemata desin-  
dere postea non auderet, tanque detestanda & ab-  
horranda cognosceret, gratius accipiet literas nostras  
&c. Ecce anathemata non defendenda in po-  
sterum, detestanda, & abiicienda vocat. Au-  
gustinus ea, quæ iudices proscripterunt. Quæ  
ne quis velut indefinite dicta minoris ea de  
causa faciendâ suspicaretur, vel aliquid à do-  
gmatibus ibi proscriptis posse velut sanum  
excipi, generatim in sequentibus adijcit:  
Quæ habet gestorum fides, omnia scilicet illa do-  
gmata; quibus eadem hæresis proserpebat, & con-  
tentiosa convalescebat laudatâ, Ecclesiastico iudi-  
cio, præsentibus quatuordecim Episcopis esse dam-  
nata. Quæ quidem eo vehementius premunt,  
quod aduersus eos ab Augustino proferan-  
tur, qui ex Pelagij quadam Epistola post Sy-  
nodum scripta putare posse videbantur,  
aliquid eorum quæ ibi reprobata fuerant, li-  
cite posse defendi, tanquam non fuerit indicatum  
Catholica contrarium esse doctrinæ. Unde statim  
omnia, quæ ibi damnata sunt, scriptis ab  
ipso profigenda esse contendit: Si sicut ho-  
mines, inquit, suspicantur, ignoscatur, dum ta-  
men ea quæ gestis, quibus auditus est, anathema-

tizata & reprobata sunt, de cetero oppugnet; ne  
parcendo illis, non solum hæc antea creduisse, sed  
credere videatur. Et in fine libri, eum Anti-  
stites iudices duo quadam fati perspicua dix-  
isset suæ sententiæ brevitate complexos, unum  
quidem, pjs Pelagium consentire doctrinæ, quia  
multa dogmata sua in Catholicum sensum  
interpretandi subtilitate traxerat; alterum  
verò, Ecclesiæ fidei reprobare & anathematizare  
contraria; sub hoc ultimum divisionis mem-  
brum pestilentissimas doctrinæ Pelagiana sen-  
tentias revocat, & inter eas istam quoque,  
de qua nobis est sermo: quæ ipse Pelagus,  
quia sine dubio damnanda videbantur, dam-  
nationis suæ timore damnaverat. Unde pro-  
positum suum executurus Augustinus, ita  
præfatur: Nunc similiter recapitulando illa paulò  
attentius videamus, quæ illam contraria reprobare  
& anathematizare dixerunt. In hoc enim potius  
tota hæresis ista consistit. Et Catalogum eorum  
pertexere incipiens, in quo dogma de igno-  
rantia necessitatis non voluntatis, non ipsimum  
locum tenet: hæc sunt, inquit, quibus hæresis  
illius dam ea (dicta legendum videtur) quo-  
tidie pullulare, imò iam silvescere debeamus; Adæ  
mortalem factum &c. quod oblitio & ignorantia  
non subiacet peccato: quoniam non evenit secundum  
voluntatem, sed secundum necessitatem. Et quæ  
istud unum è Celestij dogmatibus fuit, &  
Pelagus alia, ut dixi, nonnulla dogmata sano  
sensu exposuerat, hinc pertexto illo pestilen-  
tium dogmatum catalogo, quæ Pelagus ana-  
themate condemnaverat, librum Catholicæ  
gratulatione concludens: Quomodolibet, in-  
quit, ea Celestius posuerit, aut non posuerit; vel  
Pelagus senserit, aut non senserit; tanta mala tam  
nova huius hæresis illo Ecclesiastico iudicio damnata  
gaudeamus, & Deo gratias agamus, laudesque di-  
camus. Et quamvis nonnulla Pelagij dogma-  
ta in ista Synodo damnata scrupulosissime  
excitiat, ne quid iudices perperam probasse,  
vel damnasse viderentur; de ista tamen igno-  
rantia sententia ne minimum quidem vel  
dubium vel scrupulum movet. Quæ sanè per  
quam evidenter ostendere videntur, senten-  
tiam illam, quod ignorantia necessitatis non  
voluntatis, hoc est, invincibilis, peccato non  
subiaceat, Catholicorum Episcoporum iudi-  
cio in synodo præsentium, & Augustini to-  
ties illud approbantis calculo, sine ulla tergi-  
versatione esse damnatam.

Hinc illæ gravissimæ Pelagianorum queri-  
monia apud Hieronymum, qui post illam Sy-  
nodum dialogos Aitici & Cytobuli scripsit:  
Videri hominum accusare naturam, ac per hoc invi-  
dian referre in Deum, qui tales homines condidit, ut  
oblivione & ignorantia peccato carere non possint  
&c. ubi autem aufertur possibilitas, aufertur & vi-  
tium. Et quasi contra Scripturas ista à Ca-  
tholicis docerentur: Da, inquit, testimonium non  
instrumenti (veteris) ubi error & ignorantia &  
impossibilitas mandati tenentur in crimine. Ecce au-  
dis talem naturam, ut oblivione & ignorantia  
carere non possit: ideoque culpam retor-  
queri in Deum: audis impossibilitatem, seu abla-

Lib. de gestis Pelagij, apud August. l. 19. & 33. Ibid. l. 19. Ibid. l. 17. Cap. 21. Ibid. l. 25. Cap. 25. Ibid. l. 25. Cap. 33. Ibid.

Cap. ult. Ibid. Hieron. lib. 2. advers. Pelag. Ibid.





tam possibilitatem vitandi. Quod certissimum est adversus ignorantiam invincibilem dirigi. Vnde & Dei iustitiam, qui imputaret ea, quae caveri non poterant, redarguendo clamabant: Rogo quæ est ista iustitia ut in peccato teneat erroris, cuius reatum non habet conscientia? Nescio me peccasse, & eius rei, quam nescio, pœnas luo. Et qui plus sciam, si sponte peccavero? Quæ sanè quærelæ nullo possunt adversus Dei iustitiam colore retorqueri, ubi voluntas negligentiae reatum habet; ubi discendi inertia te peccasse novit; imo ubi voluntas discere nolens, sponte peccavit. Quapropter nunquam Hieronymus ad voluntatis inertiam, vel discendi negligentiam fugit, cui ignorantiae reatum tribuat; sed potius ad profunditatem iudiciorum Dei. Nam repetitis illis Pelagianæ superbiæ querimonijs ita reponit: *A me sententia & dispositio- nis Dei causis rejuris? Respondet stultæ interrogati- onis tua liber Sapientiæ: Alitra te ne quaesieris.* Et paulo inferius, quia repudiari à perveracibus

Hieron. lib. 7. advers. Pelag.

Ibid. lib. 1.

ista scriptura potuisset, ut Pelagianis moris erat, ex Apostolo eandem prosequitur respon- sionem: *Ac ne forte huic volumini contradicam audi Apostolum Evangelica clangentem tuba: O altitudo divitiarum sapientiæ & scientiæ Dei, quam inscrutabilia sunt iudicia eius, & investigabiles via eius. Quis enim cognovit sensum Domini? Et mox ex libro Ecclesiasticis: De quo certè libro, inquit, nulla est ambiguitas: Dixi; Sapiens efficiar; & ipsa longè facta est à me. Profunda profunditas, quam eam inveniet? Quis non videt & responsiones istas Doctoris Catholici ineptissimas esse, & stultissimas Pelagianorū querimonias, si de ignorantia cuius voluntas causam & culpam dedit, controversia verteretur? Nam neque tyrones primis principijs Theologiæ tincti, neque mulierculæ de foro, neque de stiva rusticis dissententur, non minùs iure plecti discendi à peritis, quàm docendi imperitos negligentiam. Quis enim nesciat, omnem neglectum officij esse culpabilem?*

### C A P V T T E R T I V M.

Idem ostendunt varia Augustini loca.

Q UÆ quamvis ita manifesta sint, ut quicquid ad ea ulterius illustranda proferas, obscuritatem potius, quàm lucem allaturum esse videatur, operæ pretium tamen fuerit disquirere, num à seipso Augustinus librum de gestis Pelagij scribente non dissentiat alijs in operibus, quæ adversus Pelagianos condidit. Cùm enim liber iste paulo post exortum hæresis Pelagianæ scriptus sit, ut iudices Palæstinos de Pelagianæ hæresis rectè iudicasse defenderet, si aliud in alijs præsertim posterioribus, ideoq; maturioribus scriptis docuit, doctrinam istam supra traditam vel non satis expendisse, vel retractasse, vel certè aliquid iudicibus illis Catholicis tribuisse videri potest, ne causam communem adversus hostes fidei defendens, importunè illi temporè severitate deprimeret. Quòd si secunda primis, & prima ultimis consentanea sint, & quod semel cum iudicibus Palæstinis, ipsoque Pelagio damnante, damnavit, hoc postea constanter damnandum esse tradidit, doctrinamq; in illa Synodo sancitam, & à se probatam docuit, tum verò nemini dubium esse poterit, quamnam fuerit Celestij mens, dum ignorantiam, quæ secundum necessitatem evenit, non secundum voluntatem, peccato non subjacere contendit; quæque iudicum condemnantium, quæ Augustini, sententiam eorū suo calculo cōprobantis.

Quapropter ne quid scrupuli cuiquam de supra dicta Palæstinæ Synodi, & Augustini mente remaneat, non est difficile ostendere, in hac doctrina constitisse sibi semper Augustinum; nec aliud quicquam adversus Pelagianos docuisse, quàm id quod eum docuisse tradidimus. Nam in libro de natura & gratia,

ubi cum Pelagio adhuc velut amico disputat, & ejus dogmata scrupulosissimè trutinat, & ubicunque propinquat veritati, benevolentissimè notat, cùm Pelagius invincibilem ignorantiam peccati ream esse, evidentissimè huic verbis admitteret: *Hominem prævigilare debere, ne ignoret: ideoque esse culpandam ignorantiam, quia id homo nescit negligentia sua, quod adhibita diligentia scire debuisset;* distinguit Augustinus duplicem ignorantiam, aliam quæ oritur ex hominis negligentia, qua scire non curat quid faciendum sit; aliam ex impotentia, qua scire non potest, etiam si velit; & ex utroque capite ait peccata contingere: adversus illam opus esse diligentiam adversus hanc divinam sapientiam, quæ precibus impetrari debet: *Tridat, inquit, etiam iste de peccati ignorantia, & dicit & c. dum tamen omnia potius disputet, quam ut oret & dicat: Da mihi intellectum, ut discam mandata tua. Aliud est enim non curasse scire, qua negligentia peccata etiam per sacrificia quadam legu videbantur expiari: aliud intelligere velle, nec posse, & facere contra legem non intelligendo quid fieri velit.* Vbi quod Augustinus dicit hujusmodi facere contra legem, non est aliud quàm hujusmodi verè peccare, etsi quod lex jubeat, id est, quid faciendum sit, scire velint, nec possint intelligere quid lex fieri velit. Nam ea istuc inter Augustinum & Pelagium fervet disputatio, utrum homo sine peccato posset vivere, si velit? Aiebat Pelagius, negabat Augustinus; eo quòd ignorantia peccata homo vitare non possit, etiam si velit; hujusmodi enim ignorantia, cùm sit invincibilis, solà Dei gratiæ magnis precibus impetranda fugari potest. Nam per gratiam omnes ignorantia tenebras